

Paberki za posojilnice.

I.

Kedaj more in sme začeti posloovati novo-ustanovljena posojilnica?

Osem dni po preteku prvega občnega zbora, če je izvoljen upravni odbor in nadzornišvo, ter ni prijavljen noben ugovor. — Kaj, ni treba čakati na odlok trgovskega sodišča? zaradi registriranja? V obče, gotovo da; a če se ne čaka, ni kaznjivo. Posojilničarji pri Sv. Duhu na O. V. volili so v ustavnem zboru odbornike 12. marcija in že 25. istega meseca je poslovala posojilnica, odlok za registracijo dospel je še le julija istega leta. To pa so storili zato, da dejansko prehitijo nasprotnike, ki so tudi nameravali ustanovitev posojilnice. Francoski bi imenovali to: fait accompli. In kje bi bili potem vsi naši lepi vspehi, ko bi ne ravnali tako! Deželni (kot nadzorovalni odbor) ni nasprotnoval, marveč naravnost dovolil v to na podlagi postave z dne 9. apr. 1873. D. Z. st. 70. § 8. ki se glasi: »Dokler ni vpisano v trgovinski register, društva kakor takega še ni. Ako se pa v imenu društva posluje, predno je vpisano, odgovorni so delujoči osebno in nerazdelno.«

Odločno zanikujem, da bi v obče svetoval tako postopanje, redno naj se čaka le na odlok trgovskega sodišča; a objavil sem ta slučaj, morebiti nanesejo kje razmere, da je dobro bilo ga izvedeti.

II.

Kolkovanje uradnih potrdil posojilniških o vplačanih obrestih in vrnjenih posojilih.

Posojilnice, ki posojujejo na menice, navadno nimajo knjižice za društvenike. Odrezek menice je pobotnica o vrnjenem posojilu. Zadruga z neomejenim poroštvom pa izdajajo zadrugne knjižice s pravili, kjer se tudi uradno zapisuje vsakršno vplačevanje, zategadelj »se brez teh bukvic nič ne opravi«.

Zadrugniki imajo pravico do pobotnice o vplačanih svotah in tu velja novo določilo postave z dne 11. febr. 1897. drž. zak. št. 57.: »gospodarskih zadrug in kmetijskih okrajnih posojilnic pobotnice o vplačanih obrestih in o celotno ali deloma vrnjenih posojilih, katere (pobotnice) se vpisujejo v zadrugne knjižice dolžnikov, so proste pristojbin (gebührenfrei)«. — Prej je bilo treba tudi v knjižicah kolkovati ta potrdila, če so bila polnomočna s pečatom, a ne priproste bilješke.

Naj posojilnice tedaj tudi v lastno varnost vsekakor vedno potrjujejo v knjižice uradno

(podpis načelnika, knjigovodje, enega odbornika) vsakršno vplačevanje. Ako bi pa kateri občinski zastop, krajni šolski svet itd. zahteval posebnega potrdila kot prilogo za svoj letni račun, naj se na to opozori, da velja za to zadržana knjižica, da se izogne kolkovnim pristojbinam. F. S. Šegula.

Politični ogled.

Hvaležna vlada. Ko so Čehi začeli odločno nastopati proti sedanji vladi, se Slovenci niso upali popolnoma postaviti ob njih stran, ampak so cincali med vlado in Čehi. Sedaj jim vlada izkazuje hvaležnost. Pred kratkim je bil imenovan visjim pravdnikom za slovenske pokrajine trd Nemeč, sedaj pa so prišla imenovanja Ekla, Bayerja in Sokola pri okrožnem sodišču v Celju. »Po njenih dejanjih bomo vlado sodili«, tako rekajo naši kratkovidni politiki ob nastopu vsake vlade, če tudi vidijo med ministri najhujše Nemce in najkosmatejše liberalce. Sedaj lahko sodijo Koerberjevo vlado po njenih dejanjih!

Slovenski odgovor. Nemški napadi na slovensko posest so postali v zadnjem času zopet gostejši in hujši. Povsod se nam vsiljujejo nemški ljudje in nemški jezik. Slovenci naj odgovarjajo na take dogodke z dejanji. Čim bolj se nam vsiljuje nemščina, tembolj častimo svoj materni jezik slovenski. Ne samo, da ne rabimo nikjer na slovenski zemlji nemščine, pustimo tudi ono otročjo dvojezičnost, ki jo opažamo tako pogosto med nami. Vsak pečat, vsak kuvert mora pri nekaterih imeti slovenski in nemški značaj! Tega ne dela noben drug narod razven mi Slovenci. Kakor da bi ne zaupali slovensčini, pristavimo ji povsodi še varuha. Pametni Slovenci, pustite dvojezičnost in pišite in govorite v sami slovensčini!

Grof Goluhovski je moral te dni k cesarju v Isl. Politika tega grofa je v zadnjem času začela roditi slab sad. Avstrija je popolnoma izgubila vsak upliv na Srbijo, kar se je najjasneje pokazalo pri kraljevi poroki, ko je kralj napil samo ruskemu in francoskemu vladarju. Grof Goluhovski je tega sam kriv. Opiral se je vedno le na brezvestnega Milana ter bil nasprotnik prijateljstva med Rusijo in Srbijo.

Na Ogerskem se stranke pridno pripravljajo na nove volitve, ki bodo neki že to jesen, torej pred določenim časom. Katoliška stranka upa, da si bo pridobila novih poslanjskih mest.

Pogreb italijanskega kralja je bil zadnji četrtek. Truplo njegovo so položili v

Pantheon v Rimu. Na potu v Pantheon so se dogodili strašni prizori. Ko se je sprevod malo ustavil, se je začel grozen vik in krik med množico. Ljudje so mislili, da je vrgel kdo kako bombo med spremstvo kralja. Ljudstvo je začelo begati, kakor brez uma, pretrgalo je vojaški kordon, hitelo v stranske ulice. Črnogorski knez Nikola, kateri je mislil, da se hoče izvršiti napad na kralja, je potegnil sabljo, to so storili tudi drugi okoli njega stoječi generali. Ko je kralj videl, da je ta strah brez povoda, je ukazal, naj se sprevod pomika dalje. Ali to ni bilo mogoče, ker so se tudi konji splašili in so jih vodeči topničarji komaj brzdali. Ljudstvo je konečno spregledalo, da je bil strah brez povoda, ter začelo kralja burno pozdravljati. Nekaj ljudij je bilo poteptanih, ranjenih je mnogo, posebno otrok in žensk. Avstrijskega cesarja je zastopal pri pogrebu nadvojvoda Rajner.

Italijanski kralj Viktor Emanuel je dne 11. avgusta pred senatno zbornico in pred izvoljenimi poslanci prisegel na ustavo, na kar so mu prisegli poslanci zvestobo. Dne 12. avgusta pa je imel prestolni govor. Obljubljal je, da bo vladal v duhu očetovem, torej v liberalnem duhu. Vendar se čuje, da je sedanji kralj precej naklonjen katoliški cerkvi, in da ni nemogoče, da se prej ali slej spravi s sv. Očetom. Drugi zopet pravijo, da se bo hujši nego oče, ker bo nanj uplivala kraljica Jelica, ki je sicer prestopila h katoliški cerkvi, vendar ji ni tako udana kot došedanja kraljica Margarita.

Obravnava proti Bresciju se bode vršila pred milanskimi porotniki in bode končana v enem dnevu. Brescija bo zagovarjal neki toskanski advokat, seveda ne iz lastnega nagiba, ampak imenovan od sodišča.

Rusko zunanjo politiko bo vodil po smrti grofa Muravieva njegov najzvestejši pomočnik grof Lamsdorf. Te dni je bil imenovan stalnim upraviteljem in voditeljem zunanjega ministerstva v Pragi. Grof Lamsdorf je neki bolj naklonjen krogom, ki se tudi nobene vojske ne bojijo, dočim je bil grof Muraviev za mir.

Angleški neuspehi v Južni Afriki so koncem desetega meseca te nesrečne vojske skoro bolj pogostni, kakor tedaj, ko so Buri razpolagali še z znatno, dobro organizovano armado. Blizu 220.000 mož broječa angleška armada se takorekoč kar trese pred le nekaj tisoči burških bojnikov. Vzrokov za ta neprijetni angleški položaj je več, jeden prvih pa izredno slabo oskrbovanje angleških vojakov. V minulih dneh so imeli Angleži zopet nekaj takih neuspehov. Angleška posadka v Elandsriveru se je morala po deset-

Listek.

Dominik Čolnik,

rodoljub in veleposestnik v Slov. goricah.

Največi modroslovec starega veka Aristotel vprašan, kaj da je človek, odgovori: »Človek je vzgled slabosti, plen časa, igrača sreče, podoba nestanovitnosti, tehtnica zavisti in nesreče; ostalo pa sluz in žolč«. Res, trpek in oster nauk. Pa življenje in delovanje nekaterih ljudi je res pristna zagonetka... igrača sreče, izgled slabosti... Velja to tudi o Dominiku Čolniku, »kralju Slov. gor.«, svoje dni izglednemu kmetovalcu in buditelju Slovencev v gorenjem delu »malega Stajarja«.

Rodil se je Dominik 3. avgusta 1830. l. pri »sv. Treh kraljih« podružnici starodavne župnije sv. Benedikta. Hišo so po domače imenovali »pri Cvilaku«. Roditelji so mu bili Matija Čolnik in Katarina roj. Welzl. Bil je edini sin precej premožnih starišev. Nakupili so si ti pozneje veliko kmetijo in mlin v Ščavniški dolini, kar je bilo povod, da je Dominik ljudsko šolo obiskoval v bližnjih Apačah, župniji večinoma ležeči uže na pomemčenih tleh. Odraslega ljudski šoli pošljejo skrbni roditelji Dominika v Maribor na gim-

nazijo, kjer je dovršil štiri latinske šole. — Edini sin imovitih kmečkih ljudi, je bil Čolnik itak odločen za gospodarstvo; imel je pa tudi za to veselje, sosebno za živinorejo in sadjarstvo. Da bi se v tej stroki docela dobro izuril, ga pošlje oče v Ljubljano. V bližnji dotiki z dr. Jan. Bleiweisom, takratnim tajnikom v c. kr. kmetijski družbi in urednikom »Novice« se je navzel Dominik tistega milega, mirnega vedenja, ki ga je odlikovalo in prikupilo vsem, ki so ga poznali.

Po smrti svakovi pridobi oče Matija Čolnik veliko posestvo tik ostankov nekdanjega »Drvanjskega gradu« (Gut Triebein), ter se preseli s svojo obitelji v rodovitno Drvanjsko dolino, oddaljeno do 3 klm. od župne cerkve sv. Benedikta.

Stari Čolnik je gospodaril modro in varčno. Leta so bila za gospodarstvo ugodna; umrje 9. julija 1856; udarila ga je kap. Zapustil je lepo posestvo v najboljšem stanu, kleti polne vina, žitnice zrnja. Vsled tega nepričakovane dogodka je bil Dominik primoran gospodarstvo prevzeti. Poroči se z bogato nevesto Ano rojeno Fanedl-novo, doma iz sv. lenartske župnije. Ta mu prinese v hišo skrbne roke, blago srce, zraven tega pa še 24 tisoč gld. dote; po teh ugodnih slučajih je postal naš Dominik najpremožnejši po-

sestnik v sv. benedički župniji. Imenovali so ga sploh »kralja Slov. goric«.

»Kmetijska družba« v Ljubljani izvoli Dominika, da je vodil govedo iz kranjskega v pariško razstavo l. 1858. To ugodno priloznost je porabil Čolnik vestno v svojo obražbo v kmetijski stroki. Na lastne oči se je prepričal o lepoti, blagostanju francoske dežele, kar mu je dobro služilo pri gospodarstvu. Od tamkaj si je prinesel sliko, po kateri je leta 1864 sezidal lep gradič v sredini svojega posestva za 18 tisoč gld. Hlevi jako prilično postavljeni, so stali okroglih pet tisočakov. »Novice« leta 1861 stran 363 pohvalno omenijo te stavbe. Druga za veliko gospodarstvo potrebna poslopja, viničarije, kozolc itd. so požrle 12 tisočakov.

Kljub velikemu premoženju Čolnikovemu pa so te stavbe bile vendar predrage. Od leta 1870 so nastopili za gospodarje kmetovalce trdi časi. Hud udarec zadene Čolnika, ko so viničarjevi otroci ogenj zatrosili; igrali so se z žveplenkami na hlevu; strašen požar mu vpepeli hleve; tudi otroka sta pri tej nesreči zgorela. Čolnik pa je bil oškodovan za 8000 gld.

Bridkejša nesreča še zadene Čolnika, ko mu umrje žena Ana 28. septembra 1877, s katero je zgubil največjo podporo pri tako obširnem gospodarstvu. Tem udarcem naš